

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Fgyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely, —
Szentgyörgy-utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . . . 4 kor. Negyedévre . . . 1 kor.
Fél évre . . . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Adventi munka.

Máté III. 3. Készítsétek meg az Urnak
utát és egyengessétek meg az ő ösvényeit.

Uttalan pusztán prédikál a keresztelő. midőn az Ezsaiás szavát dörghi oda hallgatóságának. Mintha minden szó olyan volna, mint a forgó szél mindent felkavaró ereje a pusztában — mely egy végighaladással — új hegyet emel a régi völgy helyén és szakgató erejével völgyet váj a dombokba is. Forró lehelletével ellankasztja a világot, hogy aztán a zsibbadtság elmúltával új erővel vigyen munkára mindent: „Készítsétek meg az Urnak utát és egyengessétek meg az ő ösvényeit“

Felhívás ez, mely lerombolja egyetlen gondolatában a bűnös világ építette minden hiabavalóságok fényes palotáját, hogy Krisztusát váró lélek örömeivel — építsen szorgos munkával utat a lélekbe, ösvényt egyengessen a szív legkisebb zugában is Istenországába. Feladatunk: építeni. Avagy nem épít-e az Úr, midőn a tavasz vetését elhozza a nyárra; nem munkál, a mikor a szív érzelmeit a jó-tettek gyümölcsévé érleli?

Ádám esete, Nőé bárkája, Ábrahám áldozata, a próféták zord intelme és a Megváltó nap-fény-világa mind részei ennek az építésnek,

mely koronáját a Krisztusban látja, a keresztyén élet boldogságában.

Készítsétek meg az Urnak utát, kiáltó szó ma is — abban a pusztában, mit uttalanná tesz a hitetlenség, kietlenné a bűnök és lakatlanná temérdek tévelygés. — Az igaz Eliézer Mésopotámiában Nákhor lakóhelyén elvégzi a gazdája, Ábrahám adta feladatot és Rebekát megnyeré Izsáknak feleségül, ajkán e szó kél: Áldám az Urat . . . ki engem az igaz uton hordozott . . . Az Úr, mikor Jákobot Bethelbe vezérli . . . azzal biztatja népét az ősz patriárkha: — az Úr vélem volt az uton . . . és eldobták az idegen isteneket Sékhemnél a cserfa alatt. (I. Móz. 25—1—4.)

Igy kell, nekünk is cselekednünk az Úr utja készítésében! — Jákob népeként el kell hagynunk az „idegen isteneket“, hogy igaz uton járassunk a bölcs Eliézerrel. — És megfeleljünk annak a hivatásnak, a mely ma is fennáll, amelyben mindenki közvetve, vagy közvetlenül részt vesz: Istenországa építésében.

Istenországa, nem elvont szó, nemcsak a papnak ajakán élő beszéd, hanem édes valóság, melynek boldogsága, amaz „élő víz“ és amaz „életnek kenyere“ — Ez országnak vezére mindmáig Krisztus. — Ő felemel, Ő vigasztal, Ő segél, bátorit, gyógyítja sebeinket . . . és

készítjük az Urnak utát, egyengetjük az ő ösvényeit. Istenországa ma is hatalom, — ereje a lélek szárnyalásának korlátlan birodalma, — kapcsa — az emberi sziveket átjáró, legnemezebb érzelmek és hivatása: összehozni a boldogság forrásainál, megpihentetni az üdvösség árnyékában az elgyötört emberi lelkeket, hogy élet és lélek harcza a legszebb diadalal — egymásért dolgozó erővel munkáljanak az emberek testvériségére. — „Készítsétek meg az Urnak utát, egyengessétek meg az ő ösvényeit.“

Boldog az ember, aki így látja a feladatot: belépni Istenországába, boldog a nép, ha szívében gyökeret vert, az ilyen ut megkészítése, az ilyen adventi munka, mert akkor Ezsaiás szerint reálépet a szentségnek utára, azon pedig tisztátalan által nem megyen. (35. 8)

Ez a Krisztust váró embernek munkája, hivatása. — Ha egykor a szegény halász megértette a „jer és kövess!“ felhívást, ha ott hagyta ama vámszedő az ő pénzes ülését, hogy lelkének boldogságát Istenországában feltalálhassa: nekünk is egyetlen dolgunk: készíteni az Urnak utát, egyengetni az ő ösvényeit. És ha letöröltünk egy könnyet, egyetlen jó szavunk felnyitott bár egy homályos látású lelket, egy jó cselekedetünkkel hálára köteleztünk valakit — szívébe vezettük az Istenországát, Krisztusnak lelkét, részt vettünk az adventi munkában.

A thiatirai Lidia példája még ma is int minket. Ha ő, „kényszeríté“ Pált, hogy véle menjen a városba hirdetni az Urnak igéjét, — és hajlékába fogadta a vándorokat, mi is szívünkbe fogadjuk a Krisztust; szép, jó, és igaz életünk megvalósítja a thiatirai csodát is hogy a világ hitetlenségének jövendő-mondó gonosz lelke nagy felszóval kiált, mondván: Ez emberek ama nagy Istennek szolgái, kik nektek az üdvösségnek utát hirdetik. (Csel. 16. 14—17.)

És szól az Irás: „Készítsétek meg az Urnak utát és egyengessétek meg az ő ösvényeit“.

Sztána.

Osváth Lajos.

Krónika.

Emlékezzünk Kollonicsról.

Szokatlan, hogy mi Kollonicsról emlíkezzünk. Kollonics Lipótról az egykori bécsi biborosról s későbbi magyarországi herceg-érsekről. Arról a Kollonicsról, a kinél nagyobb ellensége nem volt még a magyarnak s a ki főpapi méltóságát arra használta fel, hogy: „Magyarországot előbb rabbá aztán koldussá, végül katolikussá tenni“ segítse. Éppen azért emlékezzünk meg róla, mert a mihez eddig kétség sem fért, ma már más színben akarja feltüntetni a magyarországi pápistás sajtó. Ugyanis, a dicső emlékü II. Rákóczi Ferencz fejedelmünk áldott hamvainak hazahozatala alkalmából felhangzott emlékezésekben nem lehetett mellőzni az akkori katolikus főpapság és klérus nemzet és haza ellenes voltát s a Kollonics gyászos emlékü cselekedeteit. De ezzel szemben — most olvasom — hogy a magyarországi pápista sajtó védőirodája mélyen érezvén e ténynek lesújtó voltát, védelmébe veszi úgy az akkori katolikus papság mint különösen a főpapság és főképp Kollonics viselkedését, tagadván egyfelől, hogy Kollonics valaha olyant mondott volna, hogy „Magyarországot előbb rabbá, aztán koldussá, végül katolikussá kell tenni“, másfelől pedig a tiszta hazafiság mintájául akarja odaállítani, mint olyat, ki a mit tett, ha Bécseszel szövetkezve is a nemzet javára és érdekében tette.

Hiszen mi soha kétségbe nem vontuk, a pápista történetírás csalafintaságát s azon való igyekvését, hogy ha a maga érdekeiről volt szó, a legképtelenebb mesékkel igyekezett szerezcseneit fehérre mosni. Itt azonban ez az eset, hogy Kollonicsról maga II. Rákóczi Ferencz fejedelem emlékezik meg a maga érdeme szerint s ő adja szájába a hazaáruló szavakat. Ez megczáfolhatatlan.

De miért akarják fehérre mosni az ő fekete lelkét?

Olvasom az egykori történelem lapjait: „Az idegen uralom behozatalában a bécsi miniszterek, a válás üldözésben a magyar főpapok és főurak vitték a főszerepet“. A két tábor között Kollonics alkotta az összekötő kapcsot. Kollonics azzal kezdte működését, hogy a kamarát németekkel árasztotta el. Idegen tisztikarára támaszkodva sietett a lefoglalt javakat elkobozni. A Nádasdyak, Zrinyiek, Széchyek, Thökölyek, Petröcziek, Balassák s százakra menő családok vagyona az ő áldozatai lettek. Erről az időről panaszkodik a kronikás: „Elveszett az ország, oda vannak a törvények; ha Isten nem könyörül rajtunk végünk van“.

Tagadhatlan, hogy 1673-ban az ország már rab és koldus volt s még csak ez volt hátra, hogy katolikus legyen. Kollonicsnak erre is megvolt a maga

programmja; megpróbálta ezt is a vallás üldözések szertelen és embertelen eszközeivel: a protestáns lelkészek és tanítók gályarabságra hurczolásával, megfeszítésével, karóba huzatásával, prótestáns templomok erőszakos elvételével, népünk üldözésével melyeknek sorsa alábbvaló volt a vad-állatokénál. Kell-e még több?

Tehát ne védjék Kollonicsot, sem az ő cselekedeteit s jól tenné a pápista sajtó, hogy a mai nehéz viszonyok között szeretetet, békét, egyetértést hirdetne s a nemzet történetéből nem a Kollonicsokat állitná elé követendő példaul.

A protestáns Korona-őr megválasztása.

Az országgyűlés két háza együttes ülésben e hó 4-én választotta meg az egyik új Korona-ört. A Korona örök, a magyar-szent-korona őrzésére, királyi kijelölés alapján, született honfiak közül valláskülömbőségre való tekintet nélkül, az országgyűlés által választott két világi rendi-őr, akik rangban a zászlós-urak (barones regni) után nyomban következnek. Rendesen egy protestáns s egy katolikus korona-ört választanak, még pedig az országgyűlés két házában együttes ülésében, a kik esküjüket a király és országgyűlés előtt teszik lei

Az új koronator a néhai Radványszky Béla báró arany-kulcsos és belső titkos tanácsos helyébe választott meg, Wesselényi Miklós báró országgyűlési képviselő személyében.

A választás ezuttal az országház kupolás termében ment végbe, mely a milleniumi ünnepi ülés óta most először szolgált ülés helyiségül.

A képviselők és főrendek jórészt fényes diszben, ragyogó magyar köntösben jelentek meg (mert ősi szokás szerint az országgyűlés is a király elé kíséri megválasztott koronaört, mikor az az esküt a felség kezébe leteszi) s így ismét ama pompás képek egyike tárult szem elé, melyet a magyar lovagi diszben megjelenő nagyobb tömeg nyujt.

A közös ülést Dessewffy Aurél gróf nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket és előadta az ülés célját; Erre Wekerle miniszterelnök át nyujtotta a király kéziratot, melyet Justh Gyula vett át és felolvasásra átadta Thoroczkay gróf jegyzőnek. A király koronaörnek Wesselényi Miklós bárót, Próray Dezső bárót, Semsey Andort és Hadik-Barkóczy Endre grófot jelölte. Prónaynak második helyen való jelölése kellemes meglepetést keltett és éppen olyan éljenzés fogadta nevét, mint a Wesselényiét. Mikor Justh elnök fölszólította a gyűlést, hogy a jelöltek legérdemesebbjét válaszsza megj Prónay Dezső báró kiáltotta elsőnek:

— Éljen Wesselényi!

Utánna az egész gyülekezet Wesselényi nevét kiáltotta, mire Justh Gyula megválasztott koronaörnek jeletette ki Wesselényi Miklós grófot.

A Wesselényi-név a legfényesebbek s egyuttal a legkedveltebbek egyike az ujkori Magyarország történetében: harmadikul visell az új koronaör, az előtte nagy erdélyi reformpolitikus, majd másodiknak Kossuth odaadó hiva és barátja, az árvizi hajós irta be e nevet históriánk legszebb lapjaira. Megkapó és

ritka dolog ez, különös jele a családi nagyság és hagyomány iránt való ragaszkodó tiszteletnek, hogy az ő példájának utánzását már a keresztelónél czélul tüzik ki az ujszülöttnek, és hogy megpecsételjék e törekvést és eljegyezzék a nagy dicső apa erényeinek neki adják a nevét is, hogy mindhalálig ovakodjék e szent névnek ne csak meggyalázásától, hanem megkicsinylésétől is.

Az ősi Haladi Wesselényi-nemzetség három Miklósa ekkép váltotta föl egymást szakadatlan sorban. A zsidói báró szenvedelmes, zajongó vérű, fékte' en ur volt, a ki szomszédja, egy aulikus gróf ellen formaszzerű háborut viselt; a ki épp oly nagy volt tévedéseiben, mint erényeiben. Politikusnak pedig tetőtől-talpig magyar, fölvilágosodott és szabadságszerető. Az erdélyi országgyűlésnek hosszú időn át ellenzéki vezére, a ki egy oroszlán bátorságával nézett az akkoriban oly dölyfös és türelmetlen osztrák zsarnokság szemébe. Mikor a közpályától elvonult megtörve és elkeseredve, nemzetének elismerése kísérte magányába és halála egy Berzsenyit ihletett fájdalmas sorokra. De a miért a költő esdekeit, hogy „adja vissza fényes díszait deli magzatában“, az beteljesedett. Az első Wesselényi minden díszé visszatért deli magzatában, az ifjabb Wesselényi Miklósban

Hazánk történetének bámulatosan termékeny szakában, a mely egyszerre szült évszázakra elegendő nagyokat, az ifjabb Wesselényi e nagyok közt a legelsőkhöz tartozott. Ifjúkori barátja és utazótársa Széchenyinek, a kit ő nagy hazafivá tett, nemzeti érzésre lobbantott saját honfitüzével, de a kiből ő is hatalmas ihletést vett komolyabb és bensőbb lelki tartalom megszerzésére. S e két rokonnélek mégis elszakadt egymástól: Wesselényit magával ragadta Kossuth személyének mindenható varázsa és a báró egészen mindenestül, oly odaadással, a minőre csak ez az érzésektől kiáradó szív volt képes, követte vezérét. A forradalom viharos peripeciái között hiven kitarított, de hazája bukását egy esztendővel sem élte túl.

Ilyen hagyományok nevelték azt a báró Wesselényi Miklóst, a kit most koronaörre választott a nemzet. Természetes, hogy élete a tiszta, nemes, önzetlen hazaszeretet és egyháziasság kultuszában folyt le, bár a sorsa nem is vezette őt láthatatlan magasságokba.

Az erdélyi református egyházkerületet kétszeres öröm érte megválasztásával, mert egyik legderékabb fiát állította a nemzet tisztelete szent koronánk öréül.

Isten igéje

Egyházi beszéd.

Elmondta okt. 28-án **Thamó Gyula** kőkösi ref. pap.

II.

Az ő idejökben törték meg a német vezérek Lotharingiai Károly, Savojai Eugen, Badeni Lajos a török uralmát Erdély és Magyarországon, ezért az ő szereplésök is ezen eseményekhez fűződik. 1669-ben 12 éves korában hagyta el a Szepesmegyében fekvő késmárki várát Thököli Imre, hol óriás uradalmait elfoglalta a német és Erdélyben Déva mellett Maros-Némethiben, Dedácson és Kisbarcsán vontta meg

magát, az édes anyjától Gyulafi Máriától örökölt birtokokon. Húsz éves korában részt vett Kara Musztafa török vezérnek, Bécs ellen indított hadjáratában. Később részt vett a zentai ütközetben, szintén a német ellen, hol Eugen herczeg nagy győzelmét aratta. Ekkor Erdélybe sietett Thököli és Brassó mellett, Zernyestnél úgy megverte a német sereget, hogy annak vezérét Heiszter tábornokot is fogságba ejtette. Általa cserélte ki nejét, Zrinyi Ilonát a bécsi fogságból, ki első Rákóczi Ferencnek volt özvegye. Thököli meghalt 1875-ben, 48 éves korában Törökországnak kiszásiai birtokán: Izmid virágos mezőin, anélkül, hogy akár erdélyi, akár magyarországi fejedelmi székét állandóan bírhatta volna. Diszes emlékosztop jelöli a helyet, a hol eddig kihült tetemei pihentek. Még megérte volt azt az időt, mikor nevelt fia: Rákóczi, szabadság harczát megkezdte volt. Élte alkonyát, ez az örömhír édesítette meg, sőt betegen is tervezte volt a hazajövést fegyvert fogni mellette. Nézzük most az ő életét

II-ik Rákóczi Ferencz másfél éves volt mikor édes atyját elvesztette; Született Kassa mellett „Borsikastélyban“ 1676 márc 29-én. Születése napja a tavaszjöttét, új élet kezdetét jelenti. Halála napja a nagypéntek (1735. ápril. 8.) az önfeláldozást jelenti. S valóban ez az ő két főjellem vonása. Egy testvére volt Julia — kitől a ma is élő Erdődi grófok származnak. Anyja Zrinyi Ilona elég bátor volt Munkács várát két éven át védelmezni a német hadak ellen. Éppen azért a vár hódolása után, édes anyját leányával együtt a bécsi orsolya szűzek zárdájába zárták, őt magát pedig majd Neuhausenben majd Prágában Jezsuiták által neveltette a bécsi udvar, a gonosz indulatu Kollonics esztergomi érsek felügyelete mellett, ki a nagy uradalmak örökösét papipályára akarta nevelni, elzárva a hazai levegőtől, irtogatva a hazafias érzést, ifjui keblében. Tizenkét éves korában nagykorúsított, húsz éves korában megnősült, huszonkét éves korában kereste fel XVI-ik Lajos francia király követe, a ki Spanyolország miatt háborút folytatott Lipót császár és királylyal, arra akarta bírni, hogy keljen fel Ausztria ellen s ő támogatni fogja ebben őt. A felelet megvitelét Rákóczi egy Longneval nevű bajor születésű hadnagyra bízta s rosszabb kezekre nem is bízhatta, mert ez előbb mindig Bécsbe vitte és elárulta úgy a francia király, mint Rákóczi leveleinek titkát; minek következtében, Rákóczit éjnek idején, beteg nője ágya mellől fegyveres erővel hurcsolták el sárospataki várából, Bécsbe vitték hűtlenségi perbe fogták — hasztalan hivatkozott arra, hogy felette csak a magyar törvények ítélkezhetnek, továbbá ő német birodalmi herczegi rangot visel, tehát fogva sem szabad tartani. Ha a jezsuiták meg nem nyerik őret: Lehman kapitányt, ki aztán jószívűségeért életével lakolt, ha a börtönből ilymódon ki nem szabadítják, sorsa neki is a lett volna mi volt nagy atyjának: Zrinyi Péternek, egykor pedig Hunyadi Lászlónak t. i. a verpad.

Kiszabadulva a fogságból Lengyelországba menekült, mely olyan szívesen fogadta, hogy később a trónra is meghívta, de Rákóczi nem fogadta el, mert csak hazájának akart élni. Itt találta már Rákóczi Bercsényi Miklóst, ki neki később hadvezére és holtig hű barátja lett, mert örömmel fedezte fel, hogy Rákóczinál a német ruha alatt is honfi szív dobog. Az elégtelenség itt keresték fel Rákóczit és hívogat-

ták haza, hogy álljon élükre, mert kimondhatatlan az a „nyomor és szenvedés“ mit a faluk és városok lakói a német katonáktól el kell, hogy szenvedjenek. Rákóczi ellent állott eleinte e kéréseknek, mert „az ő ideje még nem jött el“; s egyelőre csak zászlóit küldözte haza, melyekre ez volt felírva: „Pro Deo — pro Libertate — et pro Pátria!“ Istenért, hazáért és szabadságért!“

A nép ezt is nagy örömmel fogadta és az országban széjjel hordozta. 1704-ben lépte át Munkácsnál a határt Rákóczi. Eleinte csak nyolcz ezer katona állt rendelkezésére: de idővel felszaporodott ez száz-tizezerre is. Kezdetét vette ezzel a nyolcz évig tartó háboru Diadalai tetőpontján Rákóczi is (ép úgy mint később Kossuth a debreczeni országgyűlésen) trónvesztettnek nyilvánította az ónodi országgyűlésen a Habsburgi uralkodó házat. De később Trencsén mellett, ugyanazon Heister tábornoktól, kit nevelő atyja, Thököli fogságba ejtett volt: oly súlyos csatát vesztett, hogy a *majthényi sikn*: jónoak látta lerakni a fegyvert. A nagy csatavesztést két tábornok árulásának: Ocskai brigadérosnak és Bezerédinek tulajdonította mindvégig a fejedelem. Rákóczi részéről a *szathmári-békét* mely teljes amnestiát, vallási és polgári szabadságot biztosított 1711-ben gróf Károlyi Sándor, I-ső József császár és király részéről pedig Pálfi János horváth bán kötötték meg. Rákóczi ennek nem vetette alá magát, mert ő ennél többet akart, egyebek közt nagyapái örökét Erdély fejedelmi székét is birni szeretete volna. Oda hagyta uradalmait, várait és önkéntes számkivetésbe ment: előbb a francia király udvarába, négy év múlva pedig, a bécsi udvar mesterkedései következtében, végleg Törökországba ment, a honnan 171 esztendő múlva, a *kiengesztelődött magyar király hozza járulásával*: eltörölték az ő „árulásáról“ szölvő 1715 iki t. cikkeket: s mint szabadsághóst fejedelmi pompával hozta haza a nemzet.

Üdvözöljük mi is őt, a hazatérő hőst.

Rákóczi hajón — messzi idegenből:
Hozza vissza nekünk — nagy telke világát,
Nagy szíve fényárját:
Örök idők, örök tűzű ideálját.

Haza jön, haza jön, de nem bosszuállón,
Kibékülő szívvél — mindent megbocsátva.
Feledve bús végét, nézve csak a haza üdvét, dicsőségét.

Jó öreg királyunk — tünt idők gyászával várja,
De nem borul, nem borulhat a sirjára!
Össze foly a könnye, bujdosok könnyével!

S fölérez a holt szív erre:
Te látod nagy Isten, iönt a magas égben
Hogy mit hoz a jövőndő, e lelki szövetségben.

Rákóczi szelleme szól hozzánk!
És él miközöttünk az ó Induló-Dalában:

„Isten szeme néz le ránk!
„Hős fiaim rajta hát!
„Nosza hát —
„Nem kell félni, meg kell védni
„A hazát! —“

Könyörgé Mózés az Úr előtt: „Bocsásd meg e népnek a bűnét.“ és az Úr rá most is ilyen feleletet ad: „Elég az áldozat! Legyen béke immár! Adott neki vigabb esztendő — megbühödte már e nép a multat s jövőndöt.“
Amen.

Jó akarattal szolgáljatok az Urnak és az embereknek.
Eféz. VI. 7.

A késmárki Thököly-vár.

Mai képünkön bemutatott Thököly-várkastély, egykor nevezetes szerepet játszott, mint végvár, a nemzet életében.

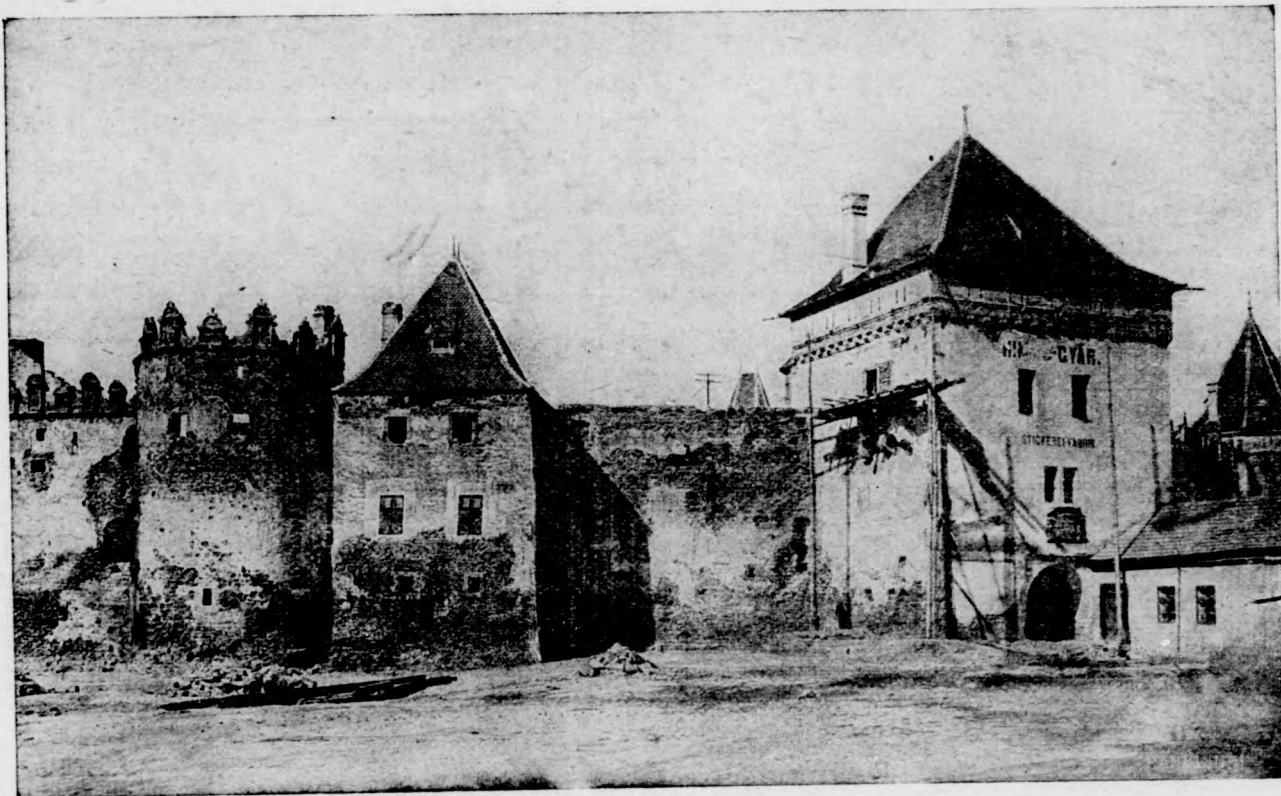
Helyén 1190-ben egy apáca-kolostor állott s régi oklevelek arról is tanuskodnak, hogy ugyane helyen, egykor Szent-Erzsébetnek szentelt kápolna állhatott.

A husziták 1433-ban elpusztították Késmárkot és így valószínűleg e pusztításnak áldozatul esett a kápolna is.

A lerombolt várat nemsokára újra építették s Zsigmond király parancsa Rozgonyi István grófot állította a várkastély élére.

zik eléggé dicsérni annak nagyszerűségét. István szerezte meg a Thököly családnak a vár iránti örökjogát is. E közben per támadott Késmárk városa és a várúr között, a mely valóságos háboruvá lőn. A késmárki polgárság a legnagyobb gyűlölettel, elkeseredéssel és kétségbeeséssel viseltetett ellene.

Thököly István után, ennek fia István örökölte a várat, a kitől, a Wesselényi féle összeesküvésben való részvétele miatt konfiskálták. Ekkor a Thököly-család műkincsei és egyéb értékes tárgyai dobra kerültek, részint a bécsi udvarba szállították. 16 társzekéren vitték el a késmárki vár butorait, műkincseit és három szekéren a Thököly család könyvtárát. A várkápolna kis orgonája s a harangok Lőcsére, a jezsuiták kezébe kerültek.

I. Ulászló idején Giskra hatalmába jutott a várkastély s ott is maradt, a felvidék tekintélyes részével 1457-ig, mikor is Mátyás király vette ezt birtokába, aki 1462-ben Szapolyai Imrének ajándékozta.

Később I. Ferdinánd kezére jutott, de ő a várkastély jogait, teljes tiszteletben tartotta, majd Laszky Jeromos, a János király párti diplomata kezébe került. Zálog czimén került a Thököly Sebestyén kezébe. Sok huza vona, pörösködés lett e zálogügy oka, míg végre 1583. szeptember napján a vár végérvényesen Thököly Sebestyéné lett.

Sebestyén halála után, fia, Thököly István vette át a késmárki várat, ő kiépíttette s oly izlésesen rendezte be, hogy az egykori feljegyzések nem gyö-

I. Lipót király a várat, jogaival együtt Rueber Ferdinand grófnak adta el 113.604 rhenes forintért, ennek örökösei pedig 100.000 forintért a fiskusnak adták vissza. Részben csere, részben pénzérték útján került a vár Késmárk tulajdonába 1706-ban, illetőleg 1730. nov. 18-án, mivel csak akkor tudott a fizetési kötelezettségnek mindenben eleget tenni.

A város kezében csakhamar pusztulásnak indult a vár, míg legujabban részint a város, részint az országos műemlékek bizottsága anyagi hozzájárulásával, legalább főbb részeiben renoválták.

Hosszu évszázadok viharai vonultak el falai fölött, de örök idők kegyelete fogja áldani minden porát, a mely pihenőt adott dicső fejedelmünk Thököly Imre hamvainak.

A hervadás mezején.

Lombhullató őszön szeretem én
Bolyongni a hervadás mezején —
És nézni azt a mosolygó halált:
Mely nem támaszt félelmet lelkemen,
Csak úgy érinti mélán szeliden,
Mint a mikép a természetre szállt.

Nem zendül bús dal a holtak fölött,
Mert a madár is rég elköltözött,
Elment keresni virulóbb hazát.
Hol a lomb elsárgult, lehervadott
És valamennyi virág mind halott . . .
Nem érzi többé ottan jól magát.

Borongva állok a mező felett:
Hol annyi szép virág s dal született . . .
Most méla csöndnél nincsen egyebe
Csak lenge szellők bolyonganak itt,
Siratva a mezők halottait —
Miket Ivert a hervadás keze . . .

S kit hervadás csak részben érdekel —
Emelkedj lelkem a magasba fel:
Te egy szebb élet álmát álmodod . . .
Mely nem a földé s való sem lesz itt,
De folytonosan biztat lelkesít,
A nemes harcot mig megharcolod.

Hadd hulljon a lomb völgyben és tetőn,
S milljom halott feküdjék terítőn . . .
Megillet ugyan, de nem csüggeszt el;
Mert megvigasztal az a gondolat:
Hogy hervadásra jó a virulat,
S hogy csak a holtak támadhatnak fel! . . .

Dénes József.

Kegyesség útja.

Cselekedd a mit a te szived parancsol; veled
maradok, hogy megsegitselek.

Ez a mondás nem üres szóbeszéd. Hányszor tapasztalhatod úgy a jelentékteleneknek tetsző, mint az egészen nagyfontosságú dolgokban is ennek igazságát. Cselekedd a mit a te szived parancsol! Ne nézd, hogy más mit szól rá, ha az a mit tenni akarsz: jó, helyes, becsületes. Ha legyőzhetetlen akadály is látszik előtted: ne félj; Isten nem hagy el. Ő mondja minden hívő embernek: veled maradok, megsegítelek. . .

Gyerekkoromból, édes apám szavai után mondom el e kis történetet.

Lenn jártak Olaszországban, hogy a magyar fiúk hősi karja erejével megtartani igyekezzenek a

Habsburgok egyik legféltettebb kincsét, a kék egü, örökké derült Itáliát.

— Egy olasz hadtest állott szemben az osztrák haderővel s hatalmas ágyugolyók ritkították itt is, ott is a sorokat és az elesettek piros vére festette meg a rétek fehér virágait. . . Egyszer csak valami csodálatos esemény ragadta meg figyelmünket. Az egyik hozzánk legközelebb álló csatasorból egy olasz katonát látunk kiválni, a ki a legsűrűbb golyózapor közben felénk szalad, kezében egy magasra tartott tábori wizespalaczkkal. Már oly közel volt, hogy fegyvereink golyói is elérhették s bizony nem egy lövés süvített felé azzal a számítással, hogy leterítse a vakmerőt, a ki csak örült lehet, hogy így egyedül, önmagában vág neki az ellenségnek.

Már oly közel volt, hogy kiáltását is meghallották, a midőn tört magyarsággal a következő kérést tolmácsolta: „Bajtársak! Hadnagyunk súlyos sebet kapott, sem egy csepp vizünk, sem egy csepp pálinkánk nincsen, amivel felüdithetnök. Adjatok ha van, Isten is megáld érte.“ Mélységes bámulat fogott el mindnyájunkat, az ifju szeretetteljes odaadása, szolgálatkészsége s Istenbe vetett bizalma láttára, a melylyel eltelve, hozzánk, ellenségeihez fordult, ezer halálnak téve ki magát. Mindnyájunk szeme könnyel telt meg s egy páron sorainkból előre ugorva saját viz és pálinka készségüket odaadták az ifjunak, aki katonásan szalutálva a mint jött oly futva vissza is tért barátaihoz a nélkül, hogy valami baja történt volna.

Mit gondoltok ki volt az ő oltalmazója?

Ne felejtsetek el azért soha, hogy maga Isten szól: Cselekedd amit a te szived parancsol; veled maradok, hogy megsegitselek. (T.)

Egyháztársadalmi élet.

A brassói m. prót jótékony nőegylet köréből. A brassói m. prótestáns jótékony nőegylet november hó 27-én népes közgyűlést tartott. Mely alkalommal Makoldy Józsefné alelnöknő bejelentette, hogy a kiküldött bizottságnak sikerült az üresedésben volt elnöki állásra Gróf Mikes Zsigmondné ömértóságát megnyerni. E bejelentést a gyűlés örömmel vette tudomásul és felkérte Konya Julcsa alelnököt és Ábrahám Istvánné gazdát, hogy kérjék fel Gróf Mikes Zsigmondné ömértóságát a gyűlésen való megjelenésre. Rövid idő múlva a kiküldöttek visszatértek az új elnöknővel, kinek Makoldy Józsefné átadta rövid beszéd kíséretében az elnöki széket. Gróf Mikes Zsigmondné elfoglalván helyét szép beszédben kifejtette programját és kérte a nőegylet támogatását programja megvalósításához. Ezután Péchy Árpád lelkész, egyleti védnök üdvözölte az elnököt, kifejtette a nőegyletek magas hivatását a vallástársadalmi élet regenerálásában és melegen emlékezett meg az elnöknő család-

jának közismert hazafiságáról és jótékonyágáról s biztosította őt az odaadó és ügybuzgó támogatásról. Beszédét lelkes éljenzéssel fogadták. Ezután áttért a gyűlés a napirend tárgyalására, melynek folyamán bejelentették, hogy az október havi estély jövedelméből 100 korona, a megállapodás szerint, a tüdőbajosok sanatoriuma javára alapító tagdíj czimen kiutaltatott. — Intézkedés történt Pap Éva elagott nőnek a városi sinylőházba való elhelyezése iránt. Péchy Árpád védnök bejelentette, hogy néhai Kohn József brassói lakós 500 koronát hagyományozott nőegyletünknek; ugyancsak elhatározott, hogy e nemeszivi emberbarát emléke jegyzőkönyvileg megörökítették. — Ezután megállapított a karácsonyfa ünnepély ideje, a melyet templomi istentisztelet vezet be, az ünnepély pedig a gyülekezet nagytermében tartatik. Karácsonyi segélyben a történt intézkedések szerint 86 tanuló és 40 szegény asszony részesülnek, mindenik kap meleg ruhát és az ünnepekre élelmet. A megüresedett két választmányi helyre Péchy Lajosné műszaki tanácsosné és Szépréthy Béláné főreál isk. igazgatóné választattak meg. — A gyűlés végén, lelkes új elnöknőnek bemutatva a közgyűlés tagjait, kik élénk óváciokban részesítették őt. A tagok ezután ünnepélyes hangulatban és tette kész elhatározással oszoltak el az ünnepélyes szép gyűlés színhelyéről.

A marosvásárhelyi Bethlen Kata-egylet. E hó elején sikerült élőképéstélyt rendezett a derék nő-egylet, melynek tiszta jövedelmét a nagytemplom építési költséget részbeni fedezésére fogják adományozni. Mi, itt csak a legnagyobb elismeréssel és hálával emlékezünk meg az egyesület buzgó elnökségéről, gróf Toldalagi Lászlóné, Zeyk Eliz ömeltóságáról s Páll Károlyné önagságáról, a kiknek buzgolkodása körülbelül 2000 koronát hozott a szent célra.

H i r e k.

— **Bibliai olvasó kalauz.** Isten az árvának a) *segítője.* Zsolt. 10. 14. Zsolt. 27. 10. b) *atyja* Jer. 49, 11. Ján. 14, 18. c) *táplálója* Zsolt. 146, 9. 5. Móz. 14, 29. 5. Móz. 24, 19. d) *oltalmazója* 5. Móz. 10, 18. Hos 14, 4. Mát. 3, 5. Az árvákról gondoskodni a) *keresztényi kötelesség.* Jób 24, 12. Mát 18, 5. Jak. 1, 27. b) *polgári kötelesség.* 5. Móz. 24. 17. Ézs. 58. 7. Jób 24, 3. 12. Zsolt. 94, 6. Árvának legközelebbi rokona vegye fel ügyét. Eszt. 2, 7. Gal. 4, 2.

— **Az országos református zsinat.** E hó 4-én, hetedik ülészkakát nyitotta meg a református zsinat. Az előbbeni ülészkak tudvalevőleg a zsinati törvénytervezetet felterjesztette a királyhoz. A kormány-elnök azonban, minthogy a törvénytervezetre észrevételei voltak, nem juttatta a trónhoz, hanem kormány leirat kapcsán arra kérte a zsinatot, hogy az észrevételek értelmében eszközölje a módosításokat, s a tervezetet azután felfogja terjeszteni szentesítés végett ő

felségéhez. A kormány részéről kívánt módosítások képezik tehát a jelen ülészkak feladatát.

— **A király és a református egyház.** Az országos református zsinat mult ülészkakán történt, miszerint elhatározták, hogy a zsinat elnöksége alkalmas módon köszönetének és hódolatának adjon kifejezést a király előtt azért, hogy a zsinat megtartását engedélyezte. A viszonyok akkor nem voltak alkalmasok arra, hogy a zsinat hódolatát nyilvánítsa a trón előtt, azóta azonban változtak a viszonyok, a király közöttünk tartózkodik s zsinati elnökségünk oly irányu intézkedést tett, hogy zsinat most teljes számmal testületileg jelenjék meg a király előtt. A király szerdán d. e. 11 órakor fogadta a zsinatot.

— **Palesztina és a zsidók gyarmatosítása.** A bécsi zsidó gyarmatosító egyesület a napokban tartotta meg Bécsben rendes évi közgyűlését, amelyen Warburg Ottó dr. berlini egyetemi tanár érdekes felolvasást tartott Palesztina jövőjéről. A tudós tanár ugyanis kimutatta, hogy az egész világon nincsen olyan föld, amelyen oly előnyös feltételek mellett lehetne zsidó gyarmatokat létesíteni, mint éppen Palesztinában. Zangwillnek amaz utópisztikus tervét, hogy valahol autonomiával bíró kolóniát létesítsenek, az előadó nézete szerint nem lehet megvalósítani, mert nincs állam, amely ily célra átengedné a területét. Palesztina viszont epen nagyon alkalmas a gyarmatosításra. Jelenleg 600,000 ember lakja, pedig bő keresetet találna ott 3 és fél millió lakós is. Növényzete gazdag, állattenyésztéselés földmivlése virágzó. Ipari tekintetben is jól kihasználható, kereskedelme is mind élénkbe lesz, a malária sem igen pusztít már, de különben is lehet elene védekezni. A zsidók mindezeket az előnyöket ki is használják és ma már több zsidó lakik Palesztinában, mint amennyi a babilónai fogság után visszatért. Jelenleg 8) ezer zsidó él Palesztinában. Közülök közel hétezeren zsidó közigazgatásu községekben és negyvenötezren Jeruzsálemben laknak.

Hirek az országból.

— **A király budapest. tartózkodásának meghosszabbítása.** Mint tudvalevő, három hétre tervezték a királynak Budapesten való tartózkodását. Ez terv azonban örzendetes változtatást szenved. Ujabb intézkedés szerint ugyanis a király deczember 20-áig marad a fővárosban. A vár gazdasági hivatala már meg is kapta az itt maradásra vonatkozó utasításokat.

— **Udvari ebéd.** A király szerdán adta az első udvari ebédet, a melyre a kormány, a Ház elnöksége és több képviselő hivatalosak voltak.

— **A református zsinat a királynál.** Az evangélikus református egyházi zsinat szerdán délelőtt 11 órakor tisztelgett a királynál. A tisztelgőket Bánffy

Dezső báró, mint legidősebb főgondnok vezette. A báró üdvözlő beszéde után a király cerclét tartott. Elsősorban Bánffy bárót szólította meg, a kitől egyházi kérdések felől érdeklődött és nagy figyelemmel hallgatta annak fejtegetéseit az 1848 évi XX. törvény-cikk végrehajtásáról és a protestáns egyházaknak nyújtandó három milliónyi államsegélyről.

— **Kaas Ivor báró üdvözlése.** Az Otthon írók és hírlapírók köre ülést tartott, amelyen melegen üdvözölte Kaas Ivor bárót negyvenéves ujságírói jubileuma alkalmával és elhatározta, hogy Kaas Ivor báróhoz üdvözlő iratot intéz.

— **Nem lesz létszámemelés.** A magyar delegáció hadügyi albizottságában Schönaich báró hadügyminiszter kijelentette, hogy tekintettel arra, hogy csak nemrég vette át a hivatalát s akkor a költségvetés készen állott, a legnagyobb sajnálatára nem adhat minden kérdésre személyesen felvilágosítást. Szükségesnek tartja mindenekelőtt kijelenteni, hogy a maga részéről nem tervez semmi irányban emelést. Miután még lesz alkalma, hogy a felvetett kívánalmakra vonatkozólag álláspontját kifejtse, feleslegesnek tartja, hogy általánosságban mozgó expozét mondjon. Minden törekvése az, hogy a katonai téren is állandóan belső béke uralkodjék.

Két halál.

— Rajz. Irta. V. Sipos Ida.

II.

Fölébredtek.

Kinos, nehéz halálszerű álomból ébredtek fel. A nap besütött kicsiny szobájukba s fényes sugaraival megczírogatta sápadt orcájukat. Ágyuk előtt pedig egy komoly férfi s egy szelid arcú nő állott. A férfi orvos volt bizonynyal, feléjük hajolt figyelmes vizsgálással, aztán pár kérdést intézett hozzájuk, de arra ők nem tudtak megfelelni, pedig az ő nyelvükön szólott. Bénult még a nyelvük, lekötötték érzekeik, bárha láttak, hallottak is mindent, de felfogni, megérteni nem bírták, mit jelent az, a mit látnak s a mit hallanak.

Később aztán távozott az orvos, de az idegen nő még ott maradt náluk egy ideig, az nem szólt, nem kérdezett tőlük semmit, csak elnézte őket hosszasan s a mint így rájuk tekintett, szemében megcsillant egy fényes meleg könnycsepp. És míg a szavakat felfogni nem bírták, ezt az egy könnyűt megértették mostan, a halálból visszatérők. Ez az egy könnyű elmondott, megmagyarázott mindent; mindent, mi eddig rejtve volt előttük, mit elhomályosult szemek meg nem láttak, a mibe nem hittek, a mit megtagadtak; most látták, most megértették, most megéreztek; az Istennek irgalmát, soha el nem hagyó örök szeretetét.

Hogy jutott az emberek tudomására az ő soruk, az ő állapotjuk, ki vezérelte ide a jóltevő embe-

reket, ki mutatta meg nekik az utat, hogy rátaláljanak a szenvedések e tanyájára. Véletlen, esetlegesség külső körülmények bizonynyal. Ezek a végrehajtó szolgálói a világot vezérlő isteni gondnak, őket látják csak testi szemünk, a mint fonják, szövik az eseményeknek szárait egymásba, egészsz, őket látjuk sokszor meg csupán, pedig hiszen ők csak az eszközök a felsőbb hatalom kezében.

Óh, boldog, a ki megéri ezt, boldog, a ki megpihen az édes hitben, hogy ő neki szerető Atyja vagyon, hogy ő nincs hát árván, elhagyatva egyedül!

S a betegség, a szegénység kicsiny tanyájába szállt ez égi hitnek békességet hozó galambja, egy résztvevő könnyűben, egy meleg tekintetben, szerető, biztató kézzorításnak erősségében.

A betegek lassan, lassan kezdtek magukhoz térni. Az asszony fel is lábadt mielőbb, de a férfi gyengébb volt, nehezen jött magához. Meg volt pedig mindene, mit gondos ápolás és tudomány adhatott, az orvos minden nap megnézte s jó szívek könyörülő gondja teljesíté körülte a követelő földi élet minden kívánalmát. Mégis közelgett feltartóztathatatlanul a vég, a sorvadó test erői mindjobban elfogyatkoznak, végső harcát vívta már a romlandó porhüvely, s a lélek csak álmodni tudott már benne, eszmélni nem.

Álmodott, mindég csak álmodott. Valóság s képzelet, átélt szenvedések emléke, megsejtett gyönyörök érzése összefolytak mind előtte tarka-barkán. De egy végtelen keserű órának a visszhangja mégis hangosabban vált ki a homályos zürzavarból, egy keserű óráé, mikor elébe léptek a hideg halálnak: „Óh vigy el, vigy magaddal, a tiéd akarunk lenni.

De hisz ez is csak álom volt ugy-e, kérdezte egyszer, az öntudatnak perceiben. Nehéz gyötrelmes látomás. A föld olyan sötét volt, olyan hideg, se napja se virága nem volt, az emberek vakok valának, süketek . . . és az Isten . . . Az Isten is elrejtette előlünk arcját. . . . Setét volt, . . . az Úr nem mondta még ki, hogy „legyen világosság“ . . . Óh milyen szörnyű varázslat is volt az!

Az asszony megsimogatta a beteg lázas arcáját.

— De most már világosság van itt! És elmondá neki a munkás szeretet csodáit, melynek ime most érzik szívet melengető, lelkeket megváltó erejét. Beszélt sokat-sokat feltámadásukról, újéltre kelésükről, ama zsibbasztó, halálos dermedésből mint eszmélt az első hangokra, mint oldódtak fel lassan bénult érzekei, a zsibbadt tagok mint kezdtek mozogni, hallani a zugó tompa fül, látni a homályos szem.

— És most már ugy-e te is érzesz, látsz, hallasz mindent.

A beteg fejével intett.

Igen, ő mindent látott már.

Az orvos jött nemsokára és aztán az idegen hölgy is, a ki szegény embereknek oly ismerős volt, új életre kelésük első pillanatától.

Az orvos vizsgálva, hosszasan szemlélte a beteget, megfogta annak lüktető ütérét.

— Az utolsó óra, mondta csöndesen, a hölgy felé. Én reám nincs itt már szükség. Az életét nyújtottuk, a mig lehetett. Többet nem tehattünk.

— Többet nem tehattunk!

Szomorun, hidegen zendült fel a szó. A látogató nő leverten hajtá le fejét. Mindennek vége, sziv, tudomány, örökös szeretet, legyőzetett a halállal való harcban. Pár napokkal toldották meg a szegény beteg életét: ennyi az egész.

Csak ennyi-e hát?

A haldoklóra tekintett.

Az aludni látszott csöndesen, kinyújtott keze a felesége kezében nyugodott s az ajkai mosolyogtak. Halkan beszélni kezdett azután, beszélte mind, a mit lát, a mit hall. Otthon van szülő falujában, gyermek még, feje ott nyugszik az anyja ölében, az szól hozzá édes hangján, imádkozni tanítja. Beszél, beszél neki a jó Istenről, az ő örök szeretetéről, ki el nem hágy, megőriz, megtart, halál, harc, félelmek között is minnyájunkat; beszél neki szerető testvérekről, kik jó szivvel viselik egymásnak terhét, kik letörlik könyeinket, ha szenvedünk és megsiratnak, ha meghalunk. És beszél neki a halálról is. Isten küldöttéről, ki jött, hogy elvezessen az örök hazába, ki jött mint békességnek galambja, szájában zöld olajággal, nyugodalmat hoz, gyógyulást hoz, nem ismer kint, szenvedést, gyűlölködő bosszút, mindent elfeled, mindent betakar, mindeneknek megbocsájt.

Még egy utolsót hörgött a haldokló, aztán minden néma lett. Ő haza tért. . . .

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süketiséget, fülfolyást, zúgást és nehézhallást** megidült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utca 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszer-tárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Flókiintézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyó-szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchényi-téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek** és érmek vétele és eladása.
 2. **Tőzsdei megbízások** teljesítése.
 3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárt az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereséget már a vevőt illeti.
 4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.
 5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**
 6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.
 7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékelt kamat mellett.
 8. **Osztálysorsjegyek elárusítása.**
 9. **Takarékbetétek átvétele** könyvecskékre, folyó és cheque számlára.
 10. **Szelvények beváltása** és új szelvények beszerzése.
 11. **Utaltványok és hitellevelek kiállítása** bel és külföldi piacokra.
 12. **Letétek. Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat** kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.
 13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapíroks okmányok, ékszerek, végrendeletek stb, tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj melletti bérbeadása.
 14. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.
 15. **Kivándorlóktól érkező** pénzek, utaltványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.
- Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank- és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk felvilágosítással és utbaigazításokkal.**
- A pénzváltó üzlet hivatalos órái:**
délelőtt 8—1 óráig
délután 3—6 óráig.
- Agrár Takarékpénztár Részvényársaság.**
Maros-Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZES IZŰ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalom legújabb termékei állandóan raktáron vannak, ép úgy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egyszerű és pompás diszkötésben, ifjúsági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mű legrövidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető.

Papíráru raktáram a legnagyobb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 finom fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tonta, itatós papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható cikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre.

Jó és olcsó! ez a jelző — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés

MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely, Főtér Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

≡ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE ≡

MAROS-VÁSÁRHELY SZECHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorsajtóval,
két amerikai gyorsajtóval, lyukasztó
és több segédgéppel, valamint a leg-
modernebb új betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
közöltetnek.